

اصول فکری امام خمینی (ره) در استنباط نظام اقتصاد اسلامی
حجت الاسلام دکتر حسین علی احمدی و دکتر علیرضا علی احمدی ** -
مهندس مهکامه معتمدی ***

اقتصاد اسلامی خود یک نظام اقتصادی است که استخراج تمام ویژگیهای آن کار آسانی نیست. قبل از استخراج ویژگیهای اقتصاد اسلامی لازم است، اصول زمینه ساز استخراج درست اقتصاد اسلامی از دیدگاه امام خمینی (س) مورد بررسی قرار گیرد.

اهم اصول زمینه ساز تفکر امام خمینی (س) در استنباط اصول نظام اقتصاد اسلامی، که در این مقاله مورد مطالعه واقع شده اند عبارتند از:

۱- محوریت حکومت اسلامی: فقه و روابط اقتصادی در اسلام در جهت تقویت و تثبیت حکومت اسلامی است.

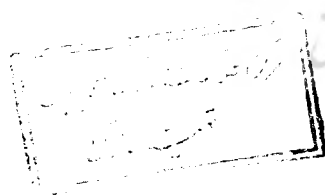
۲- عدم تفکیک بین حکومت و ولایت: "ولایت فقیه" و "نظام حکومتی" یک واقعیت با دو عنوان است و اسلام امکان تفکیک نظام اسلامی مشروع از ولایت نیست.

۳- وسعت قدرت حوزه ولایت: در باب ولایت فقیه تئوری های مختلفی وجود دارد حضرت امام (س) وسیع ترین اختیارات را برای ولی امر مسلمین معتقد بودند و بر ولایت مطلقه فقیه تأکید نمودند.

۴- تقدم مصالح نظام: در اقتصاد اسلامی، منافع و مصالح نظام اسلامی و عامه مردم بر منافع و مصالح گروهها و اشخاص مقدم است. زیرا حق جامعه بر حق فرد مقدم است.

** - اعضای هیات علمی دانشگاه علم و صنعت ایران

*** - دانشجوی مهندسی صنایع دانشگاه علم و صنعت ایران طاعات فری

۵- توجه به تحول در موضوعات فقهی: اگر چه حلال و حرام خداوند ثابت است ولی، تحول در احکام به تبع تبدیل مصادیق و موضوعات امری معمول و پذیرفته است.

۶- دخالت دو عنصر زمان و مکان: موضوع واحد می تواند با تفاوت شرایط زمانی و مکانی از احکام متفاوت برخوردار باشد، زیرا زمان و مکان قیود موضوع می باشد.

۷- جهان مشمول انقلاب اسلامی: اقتصاد اسلامی نمی تواند خارج از فرهنگ و تمدن انقلاب اسلامی باشد. بلکه اندیشه های اقتصاد اسلامی اموری جهانی و غیرداخلی است.

۸- استقلال و استمرار سیاست نه شرقی، نه غربی: برنامه ریزی اقتصادی در نظام اسلامی باید بدون وابستگی به شرق و غرب و کفار و اجانب باشد و این سیاست جاودانه جمهوری اسلامی است.

۹- حاکمیت عدالت اجتماعی: عدالت در سلسله علل احکام مطرح است، نه در سلسله معالیل آنها. بنابراین، آنچه عدالت است دین آن را می خواهد نه بالعکس.

۱۰- دفاع از محرومین در جنگ فقر و غنا: توجه به اصول معنویات و اعراض از مادیات، اصل جلوگیری از تراکم ثروت و اصل مشروعیت ثروت از اصول اساسی اقتصاد اسلامی در جهت حمایت از فقرا و مستضعفان است. واژه های کلیدی:

امام خمینی - اقتصاد اسلامی - فقه اسلامی - حکومت اسلامی - سیاست های اقتصادی - زمان و مکان - مصلحت نظام - عدالت اجتماعی - دفاع از محرومین - ولایت فقیه - انقلاب اسلامی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی